Õiguskantsler

Teie 21.09.2026 nr

Meie 16.11.2026 nr 7-5/262224/2609625

Lastele sobivate arengutingimuste pakkumine

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Teie hinnangul hoitakse Teie lapsi [ ] lasteaias teistest lastest eraldi (viibivad eraldi ruumis), mis võib mõjuda halvasti laste arengule. Selgitasite, et laste raviarsti soovituse kohaselt võivad lapsed olla eraldatud teineteisest, kuid mitte teistest lastest. Olete seda soovitust lasteaiale korduvalt meelde tuletanud, kuid soovitust pole seni arvestatud. Lisaks kirjutasite, et Te ei saa asuda tööle, kuna lastele tuleb lasteaeda järele minna kell 12.45. Lasteaed olevat Teile väitnud, et seaduse järgi ei või Teie lapsed käia lasteaias ilma tugiisikuta.

Analüüsisime Teie esitatud materjale, kaasatud eripedagoogika eksperdi hinnangut ning asjakohaseid õigusakte. Selle alusel pole põhjust öelda, et laste õppekorraldus ei vasta nende vajadustele. Eripedagoogika eksperdi hinnangu kohaselt tuleks püüda aga lapsi aina rohkem haarata teiste laste tegevustesse.

Saadan selle kirja koopia ka lasteaiale ja [ ] Vallavalitsusele, et nad saaksid seisukohaga tutvuda.

Kui leiate, et Teie lapsi ei kaasata rühma tegemistesse siiski piisavalt (arusaadavalt ei saa muutused toimuda üleöö), andke sellest palun teada lasteaiale ja ka vallale. Vallavalitsuse kui lasteaia pidaja üks ülesanne on valvata lasteaia tegevuse järele (alusharidusseaduse (AHS) § 48 lg 1). Vald võib vajaduse korral kaasata laste õppekorralduse hindamisse ka erapooletu eksperdi, kes saab kohapeal olukorraga tutvuda ja soovitusi anda.

Kui teatamisest pole kasu, saate alati uuesti õiguskantsleri poole pöörduda. Oma murest võite kirjutada ka Haridus- ja Teadusministeeriumile. Ministeerium saab kontrollida, kas munitsipaallasteaed ja lasteaia pidaja tegutsevad õiguspäraselt ja toetavad piisavalt lapse arengut. Ühtlasi jälgib ministeerium, kas alusharidus oleks kõigile kättesaadav, kas sellele on juurdepääs võrdsetel alustel ning kas õppe- ja kasvatustegevus on kvaliteetne (AHS § 48 lg 2).

Laste lasteaias viibimise aja kohta selgus, et pere ja lasteaed olevat teinud lühendatud päeva kohta esialgse kokkuleppe. Eripedagoogika eksperdi sõnul on kokkulepe vanematega, et lapsed veedavad lasteaias pool päeva, sõlmitud igati laste vajadusest lähtuvalt. Kui Te soovite aga tööle asuda ja seetõttu vajab Teie pere pärast lasteaiapäeva lapsehoiuteenust, pöörduge palun [ ] Vallavalitsuse poole.

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Sobiv õppekorraldus

1. AHS § 12 lõike 1 järgi lähtub lasteaed õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt osaleb laps õppe- ja kasvatustegevuses suurema osa ajast koos kõigi teiste lastega ja oma õpetaja juhendamisel. Lapsele korraldatakse vajalik tugi tema individuaalseid vajadusi arvestades: tal on õigus saada abi õpetajatelt, tugispetsialistidelt, abiõpetajatelt ja teistelt spetsialistidelt.

Õpetajad jälgivad ja hindavad, kuidas laps lasteaias areneb ja toime tuleb, ning kohandavad selle järgi õppe- ja kasvatustegevust. Lapse arengut hinnates ja toetades tuginetakse alushariduse riiklikus õppekavas sätestatud põhimõtetele (AHS § 12 lg 5).

Lapsel on õigus saada oma vajadustele vastavat tuge kohe, kui see vajadus tuvastatakse. Seda vajadust hinnatakse lasteaiale saadetud asjakohaste objektiivsete andmete põhjal või koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) soovituse alusel. Toevajadust välja selgitades ja tagades loob lasteaed eeldused koostööks vanemaga (AHS § 13 lg 1).

Vajaduse korral koostab rühmaõpetaja koostöös abiõpetaja, tugispetsialisti ja vanemaga lapsele alushariduse riikliku õppekava alusel individuaalse arenduskava (AHS § 13 lg 5).

Vähemalt korra õppeaastas ja siis, kui Rajaleidja soovituste rakendamise tähtaeg on lõppemas, hindab tugiteenuste koordineerija koos õpetajate ja tugispetsialistidega soovituste rakendamise mõju ning teeb direktorile ettepanekud, kuidas edasi tegutseda (AHS § 14 lg 5).

2. Eelnevast järeldub, et toevajadusega lapsed käivad lasteaiarühmas koos teiste lastega. Lasteaial tuleb toevajadustega laste õpet kohandada nende vajaduste järgi. Seda tehakse koostöös pere, õpetajate ja tugispetsialistidega. Sellise õppekorralduse mõju hinnatakse vähemalt kord õppeaastas.

Neist seaduse üldistest nõuetest lähtuvalt tuleb igale toevajadusega lapsele luua lasteaias sobiv õppekorraldus.

Õppe korraldamine

3. Lasteaed ja vald selgitasid õiguskantslerile, et 4. novembril 2024 tegid Rajaleidja spetsialistid rühmakeskkonnas vaatluse, mille põhjal leiti muu hulgas, et mõlemad lapsed vajavad lasteaias viibimise ajaks enda kõrvale tugiisikut, kummalegi lapsele üht täiskasvanut. Mõlemale lapsele on tugiisikuteenust osutatud alates 2025. aasta augustist. Tugiisikute toel osalevad lapsed praegu osaliselt ainult neile kavandatud tegevustes, kuid vajavad eripedagoogi ja rühmaõpetaja tegevuste ajal jätkuvalt tugiisikute järjepidevat suunamist ja abi.

Lisaks selgitati, et Rajaleidja soovitustele tuginedes pakub lasteaed alates 2025. aasta oktoobrist lastele osa päevast rahulikumat keskkonda. Ruum asub põhiruumiga samas hoones ning selles on laste vajadustele vastav mööbel, õppemängud ja loovvahendid. Lisaks on visuaalsete ärritajate hulka teadlikult vähendatud.

Lasteaia ja valla kinnitusel ei tähenda selline korraldus, et rahulikuma ruumi kasutamise ajal eraldatakse lapsed rühmast püsivalt. Selle ruumi kasutamise vajadust ja kestust hinnatakse kummagi lapse seisundi, tegevuse eesmärgi ja rühmas osalemise võime järgi. Lapsed osalevad koos rühmakaaslastega hommikusöögil, mängus, õuetegevustes ja lõunasöögil ning kasutavad

rahulikumat ruumi vastavalt individuaalsele abivajadusele ja konkreetse päeva tegevustele. Lasteaed püüab suurendada laste osalemist ühistegevustes järk-järgult, säilitades samal ajal nende endi ja teiste laste turvalisuse ning tagades vajaliku toe.

Lasteaed ja vald vastasid õiguskantslerile 14. oktoobril 2026, et oktoobri teise poolde kavandatud ümarlaual koostatakse mõlemale lapsele individuaalne arenduskava ning arutatakse edasist haridusteed ja lasteaiapäeva korraldust.

4. Seega nähtub lasteaia/valla selgitustest, et lasteaed teab laste toevajadusest ja arvestab seda. Laste õppekorraldust on kohandatud ja neid on toetatud.

5. Et teha kindlaks, kas lasteaias pakutavaid kohandusi tehakse laste vajaduste järgi (sh kas lapsed pole oma rühmakaaslastest põhjendamatult eraldatud), palus õiguskantsler eripedagoogi hinnangut. Ekspert koostas oma hinnangu dokumentide alusel. Õiguskantsler kaalus, kas oleks vaja käia koos eripedagoogiga lasteaias tutvumas laste õppe korraldusega. Kuna ekspert leidis, et õppekorraldust saab hinnata lasteaia/valla esitatud dokumentide põhjal, ei pidanud ta lasteaeda minekut vajalikuks. Tuleb arvestada, et kui võõras inimene vaatleb lapse õppetegevust ühe korra ja lühiajaliselt, ei pruugi see alati olla parim (informatiivseim) lahendus.

6. Kokkuvõtvalt leidis ekspert, et vaatamata ette tulevatele lasteaia ja lapsevanema vahelistele suhtlusprobleemidele ja mõningasele erimetoodilisele arenguruumile liigutakse laste arendamisel õiges suunas. Püütakse tagada struktureeritust ja toetada sotsiaalsete oskuste kujunemist. Peale selle juhendatakse lapsi individuaalselt ja toetatakse nende rühma- ning õuetegevusi, planeeritakse grupitegevusi ja tagatakse vajalikud tugiteenused. Eksperdi sõnul võib dokumentide analüüsi põhjal väita, et laste eraldatus on praeguseks hetkeks põhjendatud, aga lapsi peab pidevalt jälgima ja pakkuma neile järjest rohkem võimalusi koos teiste lastega tegutseda.

Ekspert andis ka soovitusi laste õppe korraldamiseks. Lisan kirjale eripedagoogi hinnangu ja soovitused, et saaksite sellega soovi korral lähemalt tutvuda.

7. Tuginedes eksperdi hinnangule, saab seega öelda, et rühmakaaslastest eraldi olemise võimaluse loomine on olnud põhjendatud, kuid lasteaed peab püüdlema selle poole, et lapsi kaasataks järk-järgult rühmakaaslaste tegevustesse ja suurendataks nende ühistegevust.

Arvestades lasteaia ja valla selgitusi ning 20. oktoobril lasteaias kokku lepitut (lasteaia spetsialistide koosoleku protokoll, vt lisast), on võimalik öelda, et laste arendamisel liigub lasteaed eksperdi soovitatud suunas.

Lasteaias viibimise aeg

8. Lasteaed ja vald selgitasid õiguskantslerile, et esialgu lepiti laste vanematega kokku, et lapsed käivad lasteaias poole päeva kaupa. Seda ei otsustanud lasteaed ühepoolselt ega soovitanud ka Rajaleidja. Pere polevat lasteaiale/vallale teada andnud, et soovitakse senist korraldust muuta või et pere peab vajalikuks laste lasteaiapäeva pikendada.

Lasteaed ja vald kinnitasid, et kui pere annab neile teada, et soovib senist korraldust muuta, on vald valmis koos perega hindama, millist abi ja kui palju abi lapsed vajavad, ning kaaluma sobivaid abinõusid, sealhulgas lasteaiapäeva pikendamist ning vajaduse korral hindama, millised sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud teenused võiksid perele sobida.

9. Eelnevat arvestades leian, et Teil on võimalik pöörduda lasteaia ja valla poole, et üheskoos arutada, kas praegu või lähitulevikus saaksid lapsed käia lasteaias terve päeva või pool päeva.

Kui jõuate otsusele, et lastel on siiski parem olla lasteaias üksnes osa lasteaia lahtiolekuajast, kuid Te soovite tööle asuda või vähendada hoolduskoormust, on perel võimalus pöörduda valla poole ja taotleda abi lastehoiu korraldamiseks pärast lasteaiapäeva. Üks teenus, mida kohalikul omavalitsusel tuleb oma elanikele osutada, on suure hooldus- ja abivajadusega lapse hoiu teenus (sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 45^1 jj). Samas on kohalikul omavalitsusel õigus korraldada ka muid sotsiaalteenuseid, mida seaduses pole nimetatud.

[ ] vallas osutatava sotsiaalabi kohta leiate infot [ ] valla kodulehelt (vt ka [ ] Vallavolikogu [ ] määrust nr [ ]).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri ülesannetes

Lisad: eripedagoogi hinnang
lasteaia spetsialistide 20. oktoobri koosoleku protokoll

Koopia: [ ]

Aigi Kivioja 693 8428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee